

**SPANIELU LAUKA PĀRBAUDĪJUMU
N O T E I K U M I
AR PURVA – PĻAVAS, LAUKA UN SILA MEDĪJUMU**

Spanielu pārbaudījumi sastāv no lauka darba un medījuma padeves no sauszemes un ūdens. Pārbaudījumi tiek rīkoti gan medību sezonā, gan pēc medību sezonas beigām. Lauka darbā tiek izmantoti purva - pļavas un lauka medījumi (paipala, mežirbe, fazāns, mērkaziņa, ķikuts).

Pārbaudījumos tiek konstatētas un novērtētas sekojošas spanielu medību īpašības: a) oža; b) meklēšanas ātrums; c) meklēšanas meistarība; d) pievilkšana; e) izcelšana; f) gaitas stils; g) neatlaidība; h) putna padeve; i) uzvedība.

1. Oža – suņa spēja ar ožu atrast putna pēdas un sameklēt to. Ožas attālums – ožas asums, ko nosaka pēc attāluma, kādā suns ir spējīgs atpazīt medījumu. Ožas ticamība - suņa spēja atšķirt medijamā putnu smaržu no citām, kas atrodas viņa uztveres zonā, ieskaitot pēdas un tikko vietu pametuša putna atstāto smaržu.
2. Meklēšanas ātrums – suņa pārvietošanās ātrums un gaitas vieglums meklējot.
3. Meklēšanas meistarība – meklēšana “šaudoties” pavadonim pa priekšu, vienmērīgi atējot pa labi un kreisi no pavadoņa pārvietošanās virziena, attālinoties no viņa līdz 30 m uz abām pusēm.
4. Pievilkšana – sasprindzināta gaitas samazināšana meklējumos, kad spaniels saož medījumu, lai precizētu tā atrašanās vietu.
5. Izcelšana - atrodot putna atrašanās vietu, sunim jāpāriet uz ātru un precīzu pacelšanu un ar lēcieni putna virzienā jāpaceļ to spārnos.
6. Stils – gaitas tipiskums un meklējuma skaistums, enerģiskums un skaistums tuvojoties medijumam un to uzceļot. Stils tiek vērtēts gaitā, putna uzrādīšanā un uzcelšanā.
7. Neatlaidība – suņa pašizliedzīgs darbs.
8. Nošautā putna padeve – svarīgs un nepieciešams elements spaniela darbā. Padeve – suņa prasme ātri un bez atteikšanās atnest pavadonim atrasto medījumu. Padeve tiek vērtēta no sauszemes un ūdens.
9. Uzvedība – iemaņas darbam, kas izveidotas treniņos, un nosaka suņa sagatavotības pakāpi patstāvīgam darbam pārbaudījumos. Uzvedība sastāv no reakcijas uz pacelto putnu un šāvieni, patstāvīga darba un paklausības. Reakcija uz pacelto putnu un šāvieni – tiek vērtēta suņa mierīga uzvedība, paceļot putnu spārnos, un šāviena laikā, kad suns paliek uz vietas, apguļas vai apsēžas. Suns neizrāda bailes no šāviena. Patstāvīgs darbs – nosaka suņa uzvedības pareizību visā pārbaudījumu kompleksā. Tiek vērtēta regulējošu pavēļu nepieciešamība medījuma meklējumos, darbā ar atrasto putnu un padevē. Paklausība – tiek noteikta ar to, cik suns ātri un precīzi izpilda visas pavadoņa pavēles, kuras tiek dotas ar svilpi, žestiem vai citā veidā.

10. Pārbaudījumos spaniela darbs tiek vērtēts pēc sekojošas maksimālo punktu skalas:

Oža	Meklēšana		Putna apstrāde		Stils	Mērķ-tiecība	Padeve		Uzvedība		Kopā punkti
	Ātrums	Meistarība	Pievilkšana	Izcelšana			No sauszemes	No ūdens	Patstāvīgs darbs	Paklausība	
25	10	10	10	5	5	5	5	5	10	10	100

11. Diploms par medību īpašībām tiek piešķirts, saņemot sekojošu minimālo punktu skaitu:

	Diploms		
	I pakāpe	II pakāpe	III pakāpe
Kopā punkti, ne mazāk kā...	80	70	60
Tajā skaitā oža, ne mazāk kā...	20	18	16
Nošautā medījuma padeve, ne mazāk kā ...	9	7	5
Uzvedība, ne mazāk kā ...	16	14	12

Suņa darba īpašību novērtēšanai un putna apstrādei tiek doti ne vairāk kā divi mēģinājumi. Vismaz vienā gadījumā tiesnešu komisijai jāspēj noteikt suņa pievilksanas attālumu līdz vietai, kur uzlido norādītais putns. Suņa darba spēju pārbaudei laiku nosaka tiesnešu komisija, bet tas nepārsniedz 30 minūtes.

Lai noteiktu suņa attieksmi pret šāvienu, pēc putna izcelšanas, gaisā tiek raidīts šāviens. Sunim jāpaliek uz vietas, nav pieļaujama putna dzenāšana pēc tā izcelšanas. Ja sacensības notiek medību sezonā, pēc tiesnešu ieskatiem, iespējams putnu pēc izcelšanas nošaut un tālāk izmantot padevei. Šāvienu tiek veikti arī pie medījuma padeves no sauszemes un ūdens.

Padeve:

Atrodot putnu, sunim tas jāsaņem mīkstā satvērienā, jāatnes pavadonim, jāapsēžas tā priekšā un pēc komandas jāatdod rokās. Pie padeves no ūdens, sunim ir ar patiku jāiet ūdenī.

Uzdevumu laika limitu nosaka tiesnešu komisija, pamatojoties uz pārbaudes nosacījumiem. Ja suns noteiktajā laikā nav uzdevumu izpildījis, tam tiek piešķirti 0 punkti.

No komandas izpildes sākuma sunim tiek dota viena minūte no sauszemes, divas minūtes no ūdens. Padeve no sauszemes skaitās un tiek vērtēta kā rezultatīva, ja suns, viņam atvēlētajā laikā, atnes putnu līdz pavadoņa kājām, kur to var paņemt neizkustoties no vietas. Padeve no ūdens skaitās un tiek vērtēta rezultatīvi, ja suns

atvēlētajā laikā iznes putnu līdz krastam, kur to var paņemt pavadonis. Pārbaudījumam tiek izmantots svaigs putns, bez acīmredzamiem bojājumiem. Putna atbilstību padevei pirms pārbaudes izvērtē ekspertu komisija. Padeve no ūdens notiek ūdens krātuvē, kura ir pietiekami dziļa, lai suns varētu nopeldēt ne mazāk kā 5 metrus.

Piebilde:

Padeves pārbaudījumā, sunim redzot, putnu met pavadonis vai tiesnešu palīgs 12-15 m attālumā tā, lai suns redzētu putna nokrišanas vietu. Mešanas brīdī un līdz padeves komandai, sunim ir jāpaliek uz vietas pie padoņa. Lai pārbaudītu, vai suns nenoraujas no padeves komandas, laikā no putna izmešanas līdz nokrišanai tiek veikts šāviens. Suns tiek sūtīts pēc putna pēc šāviena un putna nokrišanas. Pēc tā visas padoņa dotās papildus komandas samazina vērtējuma balles. Pie padeves no ūdens, putna saņemšanas brīdī, pavadonis drīkst atrasties ne tuvāk kā 3 metrus no ūdens. Šajā nosacījumā tiek ņemts vērā ūdens tilpnes krasta līnijas reljefs.

Padeves brīdī pavadonim ir jāpaliek uz vietas līdz padeves beigu brīdim. Pie padeves no ūdens, pavadonis drīkst aiziet līdz krasta malai, lai paņemtu putnu. Šajā gadījumā punkti par padevi tiek samazināti.

Ja pavadonis ir aizsviedis putnu tuvāk kā 12 metrus, ekspertu komisija veic aizrādījumu un lūdz atkārtot metienu. Ja otrs metiens arī ir tuvāks par 12 m, padeve netiek vērtēta. Putna mešanai pavadonis var izmantot tiesnešu palīga pakalpojumu.

12. Suns tiek noņemts no pārbaudījumiem bez vērtējuma, norādot noņemšanas iemeslu, sekojošos gadījumos:

- a) ja suns atsakās iet meklēt 3 min laikā;
- b) ja tas iet soļos un kavējas 5 min laikā, kā arī pastāvīga meklēšana tuvāk kā 10 m no padoņa vietās, kur putns neatrodas;
- c) ja sunim ir bail no šāviena;
- d) par “putna dzenāšanu” – pacelta spārnos putna vajāšana 10 m attālumā;
- e) ja suns neparāda ožu, t.i. trīs nodemonstrēti ožas trūkuma gadījumi;
- f) ja suns medījuma padeves pārbaudījumā 1 min pēc komandas atsakās doties ūdenī;
- g) ja nav pietiekama paklausība, kas nepieciešama pārbaudījuma veikšanai;
- h) ja suns padeves laikā putnu plēš, spēcīgi košļā vai cenšas to apēst;
- i) ja ir aizdomas, ka suns saslimis (suns pārtrauc meklēt, apguļas, bieži noskurinās, aizbēg no vadītāja ēnā utt.);
- j) ja suņa pavadonis vēlas pārtraukt pārbaudījumus, saņemot ekspertu komisijas akceptu;
- k) ja pavadonis fiziski ietekmē suni, vai ja sunim tiek parādīts kārums, lai tas izpildītu padoņa pavēli;
- l) ja pavadonis nepilda komisijas norādījumus.

13. Pārbaudījumi nenotiek, ja:

- a) gaisa temperatūra ir augstāka kā +30 °C un zemāka kā 0 °C;
- b) ja ir ilgstošs vai stiprs lietus;
- c) ja ir būtiski ierobežota redzamība – migla, krēsla;
- d) ja nemaz nav vēja (bezvējš);
- e) ja ir stiprs un brāzmains vējš (vairāk kā 12 m/sek.)

ORIENTĒJOŠA VĒRTĒJUMU SKALA UN APTUVENAIS VĒRTĒJUMS

Prasības augstākā vērtējuma saņemšanai	Augstākais punktu skaits	Nepilnības, trūkumi, kas pazemina vērtējumu	Orientējošais vērtējums (aptuvenie punkti)
1. Oža			
Ar augstāko punktu skaitu tiek vērtēts suns, kas parāda precīzu, pārliecinošu un nekļūdīgu ožu/izjūtu	25	a) Tas pats, tikai ar mazāk precīzu norādi uz putnu, to paceļot spārnos;	18 -24
		b) Ilgstoši ošņājas pa putna atstātajiem izkārnījumiem vai vietām, kur tas bijis iepriekš, ne pārāk precīza norāde uz putna atrašanās vietu;	12-17
		c) Darbs ar ilgstošām tukšām norādēm, kam neseko putna uzcelšana spārnos (atkarībā no tukšu meklējumu skaita), ilgstoša aizkavēšanās putna atstāto veco pēdu vietās un nepietiekami precīza putna atrašana, paceļot to spārnos;	7-12
		d) Darbs ar ilgstošām tukšām norādēm, nespēja atšķirt vecas no jaunām putna pēdām, nespēja ar ožas palīdzību atrast putnu.	0-7
2. Meklēšanas ātrums			
Meklēšana tīrā vietā pret vēju ar ātru, vieglu galopu, pārejot rikšos medījuma saņemšanas momentā	10	a) atkarībā no ātruma galops mijas ar rikšiem;	8-9
		b) meklēšana tajos pašos apstākļos rikšos, atkarībā no ātruma;	6-7
		c) meklēšana tajos pašos apstākļos rikšos, pārejot soļos;	3-5
		d) ja suns meklē 5 min un iet soļos, suns tiek noņemts no pārbaudījumiem.	
3. Meklēšanas meistarība			
Suns tīrā vietā meklē pret vēju ar pareizu "šaudīšanos" 30 m amplitūdā pa labi un pa kreisi no pavadoņa, atrodoties tam priekšā.	10	a) Sunš meklē tajos pašos apstākļos ar ne visai pareizu "šaudīšanos" tajā pašā platumā, izlaižot dažas vietas;	8-9
		b) Nepareiza, nesistemātiska meklēšana, izlaižot lielas nepārmeklētas teritorijas daļas; pārāk plaša meklēšana;	6-7

		c) Nepareiza meklēšana, bez sistēmas, izlaižot lielas teritorijas.	4-5
Piezīme: Izvēršot meklējumu tuvāk par 10 m un tālāk kā 40 m suns tiek noņemts no pārbaudījumiem.			
4. Pievilkšana			
Saožot putnu vai tā pēdas, sunim strauji “jāatdzīvojas”, proti, jāpāriet uz dzīvu, enerģisku meklēšanu, biežāk un temperamentīgāk luncinot asti, bet precizējot putna smaržu vai tā pēdas, pāriet uz stingrību, t.i. asi samazina meklēšanas tempu.	10	a) Tas pats darbs, bet suns nesamazina gaitas ātrumu, saožot putnu;	8
		b) Darbs bez “atdzīvošanās”, kad saosts putns vai uzostas tā pēdas;	6
		c) Darbs pilnībā bez “atdzīvošanās” un nesamazinot gaitu (bez putna uzrādīšanas).	1-4
5. Izcelšana			
Azartiski atrodot putna atrašanās vietu, suns pāriet uz ātru un precīzu pacelšanu un ar lēcieni putna virzienā paceļ to spārnos.	5	a) Azartiski atrod putna atrašanās vietu, bet neveic raksturīgo lēcieni izcelšanai;	3-4
		b) Bez azarta atrod putna atrašanās vietu, neveic lēcieni putna izcelšanai.	1-2
6. Gaitas stils			
Viegla, enerģiska, skaista gaita ar paceltu galvu, palecoties laiku pa laikam uz pakaļējām kājām, ja darbojas garā zālē, grīslī vai krūmājā (“svecītes”).	5	a) Tā pati vieglā gaita, bet suns netaisa “svecītes”, ja pārbaudījums notiek garā zālē;	3-4
		b) Vidēja viegluma gaita, nolaižot galvu zemāk par muguras līmeni, ja suns taisa “svecītes” pārbaudījumos garā zālē;	3-4
		c) Tā pati vidēja viegluma gaita meklējot, ja suns netaisa “svecītes” pārbaudījumos garā zālē;	3
		d) Gaita smaga, flegmatiska ar zemu noliektu galvu meklējot, ja suns taisa “svecītes” pārbaudījumos garā zālē;	1-2
		e) Tā pati smagā, flegmatiskā gaita, ja suns netaisa “svecītes” pārbaudījumos garā zālē.	0-1

7. Neatlaidība			
Suņa enerģisks un pašreizējais darbs, apsekojot apkārtni, ejot pa pēdām un vajājot medījumu jebkuros, tai skaitā apgrūtināta reljefa apstākļos	5	a) Tāds pat darbs, bet nepietiekami pašreizējīga apsekošana jebkuros apstākļos, arī apgrūtināta reljefa apstākļos;	4
		b) Tāds pat darbs nepietiekami apsekojot pēdas jebkuros apstākļos;	3-4
		c) Tāds pat darbs, atsakoties vajāt medījumu apgrūtināta reljefa apstākļos;	2-3
		d) Tāds pat darbs, samazinot meklējumu mērķtiecību pārbaudījuma laikā;	2-3
		e) Nepietiekama mērķtiecība, ejot pa pēdām, atteikšanās no medījuma vai ievainota putna vajāšanas;	0-1
		f) Suns atsakās vajāt medījumu vai ievainotu putnu, samazinās meklējuma mērķtiecība pārbaudījuma laikā;	0-1
8. Medījuma padeve Padeve uz sauszemes			
Atrodot putnu, suns to saņem mīkstā tvērienā ķermeņa apvidū. Atnesot putnu pavadonim, apsēžas tā priekšā un pēc komandas atdod rokās.	5	a) Nepatika pret medījuma padevi, dara to neprecīzi;	4
		b) Neapsēžas pavadona priekšā pirms medījuma atdošanas;	4
		c) Nekavējoties medījumu satver, bet pa ceļam pie pavadona suns liek medījumu zemē;	4
		d) Tas pats, kas c) punktā, bet nepieciešama atkārtota pavēle vai putns tiek vairākkārt nolikts zemē;	3-4
		e) Padeves laikā suns nedaudz ņurca medījumu.	2-4
Padeve no ūdens			
Nekavējoties padod medījumu, kurš viegli satverts, iznesot krastā un nododot rokās pavadonim pēc pavadona komandas.	5	a) Padeve, izrādot nepatiku vai darot to neprecīzi;	4
		b) Neapsēžas pavadona priekšā pirms medījuma atdošanas;	4
		c) Padod medījumu nekavējoties, bet	3-4

Suns pirms putna atdošanas apsēžas pavadonim priekšā.		ceļā no ūdens pie pavadoņa suns liek medījumu zemē vienu vai vairākas reizes;	
		d) Suns nedaudz ņurca medījumu;	3-4
		e) Padodot suns nomet putnu ūdenī vai krastā un atdod tikai pēc atkārtotas pavēles;	2-3
		f) Suns iznes medījumu no ūdens un atsakās to atdot pavadonim.	2

Piezīme: ja suns padevē iznākot no ūdens nomet putnu, lai paņemtu to ērtāk vai nopurinātos, tad atkal paņem putnu un nodod to pavadonim bez papildus pavēlēm, vērtējums netiek samazināts.

9. Uzvedība

Pareiza, patstāvīga suņa uzvedība visas pārbaudes laikā bez lieku pavadoņa komandu nepieciešamības. Pilnīga komandas respektēšana nedzīties pakaļ spārnos paceltajam putnam un mierīga attieksme pret šāvienu. Medību apstākļiem atbilstoša, ātra doto svilpes, balss, žestu vai cita veida komandu izpilde jebkurā attālumā, kurā suns tās var uztvert.	20	a) Tas pats, bet ik pa laikam nepieciešamas papildus pavēles;	15-19
		b) Trūkst patstāvīguma, nepieciešamas biežas pavadoņa komandas;	10-14
		c) Vājš suņa un pavadoņa kontakts, medību apstākļiem neatbilstoši un nenoteikti izpildītas komandas;	5-10
		d) Tas pats, bet suns nepilda pavēles un signālus, ko dod pavadonis meklēšanas virziena maiņai.	0-5

Piezīme:

Ja suns pēc pacelšanas putnu vajā līdz 5 m, par uzvedību var saņemt ne vairāk kā 16 punktus.

Ja suns pēc pacelšanas putnu vajā no 5 m līdz 10 m, par uzvedību var saņemt ne vairāk kā 14 punktus.